

Prawa dziecka

Komisja Europejska pragnie udostępnić materiały szkoleniowe, które będą przydatne zarówno dla prawników praktyków korzystających z nich na własny użytek, jak i dla osób prowadzących szkolenia dla prawników praktyków, które mogłyby wykorzystywać je jako podstawę szkoleń z zakresu praw dziecka.

Wymiar sprawiedliwości przyjazny dziecku

Wymiar sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami lub świadkami przestępstw są dzieci

Zwalczanie handlu dziećmi

Zwalczanie okaleczania żeńskich narządów płciowych

Wymiar sprawiedliwości przyjazny dziecku

Wytyczne dotyczące wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dziecku (Rada Europy)

W wytycznych dotyczących wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dziecku poruszono kwestie dotyczące roli, poglądów, praw i potrzeb dziecka w postępowaniu sądowym i w postępowaniach alternatywnych. Wytyczne i towarzyszące im uzasadnienie można wykorzystywać przy opracowywaniu modułów szkoleniowych. Zostały one przyjęte przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 17 listopada 2010 r. Wspomniane dokumenty są dostępne w języku [angielskim](#) i [francuskim](#), a ich wersje przetłumaczone na wiele innych języków UE są dostępne [tutaj](#).

Niezbędnik dotyczący wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dziecku i praw dziecka (Międzynarodowa Sieć na rzecz Praw Dziecka – CRIN)

Międzynarodowa Sieć na rzecz Praw Dziecka opracowała niezbędnik dotyczący prawa dziecka do przyjaznego mu wymiaru sprawiedliwości, w którym zamieszczono przykłady dobrych praktyk, normy i badania naukowe na szczeblu międzynarodowym i regionalnym oraz inne zasoby. Niezbędnik jest dostępny w językach [angielskim](#), [francuskim](#) i [hiszpańskim](#).

Niezbędnik dotyczący kierowania sprawy na pozasądową drogę postępowania (ang. *diversion*) i rozwiązań alternatywnych wobec pozbawienia wolności (UNICEF)

UNICEF opracował **niezbędnik** dotyczący postępowania sądowego i rozwiązań alternatywnych wobec pozbawienia wolności, udzielając wytycznych dotyczących sposobu zapewnienia ochrony praw dzieci, które weszły w konflikt z prawem, zgodnie z art. 37 lit. b), art. 40 ust. 1, art. 40 ust. 3 lit. b) i art. 40 ust. 4 Konwencji o prawach dziecka. W **niezbędniku zamieszczono** praktyczne porady dotyczące sposobu wdrażania rozwiązania polegającego na skierowaniu sprawy na pozasądową drogę postępowania i rozwiązań alternatywnych wobec pozbawienia wolności, jak również przykłady projektów i innych zasobów z różnych państw w celu wsparcia praktycznego wdrożenia tych koncepcji.

Skierowanie sprawy na pozasądową drogę postępowania oznacza warunkową rezygnację z wszczęcia postępowania sądowego przeciwko dzieciom, które weszły w konflikt z prawem, na rzecz zastosowania innej metody rozwiązania problemu, dzięki czemu wiele – potencjalnie większość – spraw dotyczących dzieci mogłoby zostać rozstrzygniętych przez organy pozasądowe, co pozwoliłoby uniknąć negatywnych skutków formalnego postępowania sądowego oraz wpisu do rejestru karnego. „Rozwiązania alternatywne wobec pozbawienia wolności” oznaczają środki, które mogą zostać zastosowane wobec dzieci, w stosunku do których wszczęto formalne postępowanie karne, zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i na etapie wydawania wyroku, które nie skutkują pozbawieniem wolności.

Niezbędnik w języku angielskim jest dostępny [tutaj](#).

Międzynarodowe Obserwatorium Wymiaru Sprawiedliwości dla Nieletnich (IJJO)

Międzynarodowe Obserwatorium Wymiaru Sprawiedliwości dla Nieletnich (IJJO) zostało utworzone w 2003 r. w celu wspierania tworzenia transgranicznego, globalnego systemu wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich. Za pośrednictwem swojej strony internetowej IJJO dąży do promowania wymiany wiedzy i dobrych praktyk, źródeł informacji, wyników kluczowych badań i sprawozdań. Angażuje się również w przygotowywanie szkoleń w tym obszarze. Strona internetowa jest dostępna w językach [angielskim](#), [francuskim](#) i [hiszpańskim](#).

Międzyinstytucjonalny Panel ds. Wymiaru Sprawiedliwości dla Nieletnich (IPJJ)

Międzyinstytucjonalny Panel ds. Wymiaru Sprawiedliwości dla Nieletnich (IPJJ) prowadzi bazę danych zapewniającą szczegółowy przegląd dostępnych materiałów szkoleniowych w tym obszarze, którą można filtrować w celu wyszukania narzędzi, poradników i podręczników szkoleniowych. Baza danych jest dostępna w językach [angielskim](#), [francuskim](#) i [hiszpańskim](#).

Podręcznik szkoleniowy dotyczący wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich (Penal Reform International – PRI oraz UNICEF)

Podręcznik szkoleniowy dotyczący wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich został opracowany w celu usprawnienia organizacji sesji szkoleniowych poświęconych prawom dziecka. Z podręcznika szkoleniowego może korzystać dowolny organizator sesji szkoleniowych dla specjalistów, w tym sędziów, sędziów pokoju, prawników, prokuratorów, funkcjonariuszy policji, pracowników służby więziennej, pracowników socjalnych i innych osób pracujących z dziećmi, które weszły w konflikt z prawem. Podręcznik został opublikowany przez Penal Reform International (PRI) i UNICEF.

Podręcznik jest dostępny tutaj w języku [angielskim](#).

Podręcznik szkoleniowy dotyczący ochrony praw dziecka w systemach sądownictwa karnego (Penal Reform International – PRI)

W założeniu dokument pt. „*Ochrona praw dziecka w systemach sądownictwa karnego: podręcznik szkoleniowy*” (ang. *Protecting Children's Rights in Criminal Justice Systems: A training manual*) ma służyć zapewnieniu kompleksowych wytycznych dla specjalistów lub osób pracujących w organach systemu sądownictwa karnego. Moduł szkoleniowy jest adresowany do specjalistów i zainteresowanych stron, którzy z racji wykonywanego zawodu biorą udział w organizowaniu szkoleń, i ma na celu wsparcie ich w skutecznym przekazywaniu wiedzy na temat zasad przedstawionych w tym podręczniku z zastosowaniem metod szkoleniowych bazujących na doświadczeniu.

W podręczniku poruszono kwestię dzieci, które weszły w konflikt z prawem, oraz dzieci będących ofiarami lub świadkami przestępstw. W podręczniku omówiono również metody pracy z dziećmi, które mogą być narażone na ryzyko stygnięcia z systemem sądownictwa karnego. W tych obszarach w podręczniku skupiono się między innymi na następujących zagadnieniach: ochronie dziecka, zapobieganiu przestępczości, egzekwowaniu prawa, przebiegu postępowania, wydawaniu wyroków skazujących oraz resocjalizacji.

Podręcznik, opracowany przez Penal Reform International, jest dostępny w języku [angielskim](#).

Wymiar sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami lub świadkami przestępstw są dzieci

Podręcznik dla specjalistów i decydentów dotyczący wymiaru sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami lub świadkami przestępstw są dzieci (Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości – UNODC)

Celem tego podręcznika, który został przygotowany z myślą o specjalistach i decydentach, jest zapewnienie państwu wsparcia we wdrażaniu, na szczeblu krajowym, wytycznych dotyczących wymiaru sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami lub świadkami przestępstw są dzieci, oraz innych istotnych wytycznych międzynarodowych. Podręcznik opracowano w oparciu o najlepsze praktyki międzynarodowe w zakresie postępowania z dziećmi, które są ofiarami lub świadkami przestępstw, w ramach systemu sądownictwa karnego. Podręcznik ma pełnić rolę zbioru wytycznych dla decydentów i specjalistów zajmujących się dziećmi, które są ofiarami lub świadkami przestępstw, takich jak sędziowie, pracownicy służby zdrowia i personel pomocniczy, funkcjonariusze organów ścigania, prokuratorzy, pracownicy socjalni, pracownicy organizacji pozarządowych (NGO) i nauczyciele. Podręcznik jest dostępny w językach [angielskim](#), [francuskim](#) i [hiszpańskim](#). Przepisy modelowe dotyczące tego zagadnienia wraz z komentarzem również są dostępne w języku [angielskim](#).

Szkolenia internetowe w zakresie wytycznych ONZ dotyczących wymiaru sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami lub świadkami przestępstw są dzieci (UNODC i UNICEF)

W takim szkoleniu internetowym może wziąć udział każdy specjalista lub decydent zajmujący się zapewnianiem wsparcia na rzecz dzieci będących ofiarami lub świadkami przestępstw lub zainteresowany tą problematyką. Kurs został opracowany wspólnie przez UNODC, UNICEF i Międzynarodowe Biuro ds. Praw Dziecka (IBCR) przy wsparciu rządu Kanady. Kurs został udostępniony w internecie nieodpłatnie – aby uzyskać do niego dostęp, wystarczy zarejestrować się na stronie internetowej. Użytkownicy, którzy zaliczą wszystkie testy w ramach kursu, otrzymają świadectwo ukończenia kursu. Kurs jest dostępny w języku [angielskim](#).

Zwalczanie handlu dziećmi

Wytyczne dotyczące ochrony dzieci będących ofiarami handlu ludźmi (UNICEF)

W wytycznych dotyczących ochrony dzieci będących ofiarami handlu ludźmi wyznaczono normy w zakresie dobrych praktyk w oparciu o międzynarodową politykę w obszarze praw człowieka. Wytyczne obejmują kwestię ochrony dzieci będących ofiarami handlu ludźmi od momentu ich identyfikacji, aż po rekonwalescencję i reintegrację społeczną, i można z korzystać nich w połączeniu z innymi wytycznymi i narzędziami opracowanymi w celu przeciwdziałania handlowi dziećmi. Przedmiotowe wytyczne mogą być wykorzystywane na szczeblu krajowym i regionalnym jako punkt wyjścia do opracowywania strategii i praktyk uwzględniających lokalne uwarunkowania, ograniczenia i zasoby. Celem tych wytycznych jest zapewnienie wsparcia na rzecz rządów i podmiotów państwowych, organizacji międzynarodowych, NGO i innych usługodawców. Wytyczne są dostępne w języku [angielskim](#).

Dostęp do pozostałych materiałów UNICEF dotyczących ochrony dziecka można uzyskać [tutaj](#).

Podręcznik szkoleniowy dotyczący zwalczania handlu dziećmi w celu przymuszania ich do pracy, wykorzystywania seksualnego i poddawania ich innym formom wykorzystywania (Międzynarodowa Organizacja Pracy – MOP)

Przedmiotowy podręcznik szkoleniowy służy zapewnieniu wsparcia rządów, pracownikom, pracodawcom i organizacjom międzynarodowym, a także NGO zajmującym się zwalczaniem handlu dziećmi w celu przymuszania ich do pracy oraz wykorzystywania seksualnego i poddawania ich innym formom wykorzystywania. Podręcznik szkoleniowy składa się z trzech podręczników („Zrozumieć zjawisko handlu dziećmi” (ang. *Understanding child trafficking*), „Działania na rzecz przeciwdziałania handlowi dziećmi na poziomie politycznym i w kontekście zewnętrznym” (ang. *Action against child trafficking at policy and outreach levels*) oraz „Kwestie procesowe” (ang. *Matters of process*)), książki zawierającej praktyczne ćwiczenia oraz przewodnika dla osób wspomagających proces kształcenia. Podręcznik jest dostępny w językach [angielskim](#), [francuskim](#) i [hiszpańskim](#). Podręcznik został opracowany przez MOP i UNICEF i stanowi jeden z elementów światowej inicjatywy ONZ na rzecz zwalczania handlu ludźmi.

Zwalczanie okaleczania żeńskich narządów płciowych

Internetowe narzędzie szkoleniowe „Razem na rzecz położenia kresu okaleczaniu żeńskich narządów płciowych” (ang. *UEFGM – United to end female genital mutilation*)

Okaleczanie żeńskich narządów płciowych jest uznawane na poziomie międzynarodowym za naruszenie prawa człowieka w odniesieniu do kobiet i formę znęcania się nad dzieckiem. Podobnie jak każda inna forma przemocy ze względu na płeć stanowi ono naruszenie prawa podstawowego do życia, wolności, bezpieczeństwa, godności, równouprawnienia płci, niedyskryminacji oraz integralności cielesnej i psychicznej zdefiniowane przez Światową Organizację Zdrowia.

W ramach kursu internetowego pt. „Razem na rzecz położenia kresu okaleczaniu żeńskich narządów płciowych” (UEFGM) kwestia okaleczania narządów płciowych kobiet została poruszona w kontekście służby zdrowia i służb azylowych. Prawnicy praktycy mogą być zainteresowani pierwszymi dwoma podstawowymi modułami, które przedstawiają zagadnienie okaleczania żeńskich narządów płciowych w kontekście naruszenia praw człowieka i szczególnej formy przemocy ze względu na płeć. Prawnicy praktycy specjalizujący się w prawie azylowym mogą być zainteresowani dwoma modułami specjalistycznymi dotyczącymi azylu.

Kurs jest dostępny w językach [angielskim](#), [włoskim](#) oraz [portugalskim](#).

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 19/02/2019